

12.3.2026

Ennallistamissuunnitelman valmistelun lainsäädäntöryhmän

12. kokous

Aika: Tiistai 12.03.2025 klo 09:00-11:00

Paikka: Aleksanterinkatu 4-10 A321 sekä Teams

Paikalla: Tarja Haaranen (puheenjohtaja), Erja Werdi, Leila Suvantola, Antti Irjala, Mikko Kuusinen, Iris Mäntylä (sihteeri) (ympäristöministeriö), Karin Cederlöf, Katja Matveinen (maa- ja metsätalousministeriö), Teo Kangaspunta (työ- ja elinkeinoministeriö), Mari Pihalehto (oikeusministeriö)

Poissa: Niina Huotari (valtiovarainministeriö), Noora Herranen (maa- ja metsätalousministeriö)

1. Asialistan ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Lainsäädäntöryhmän uusi puheenjohtaja Tarja Haaranen esittäytyi ja avasi kokouksen klo 09:00. Edellisen kokouksen pöytäkirja 24.02.2026 hyväksytään työryhmän seuraavassa kokouksessa 26.3.2026.

2. Ennallistamissuunnitelman valmistelun ja lainsäädäntöryhmän työn aikataulun yhteensovittaminen ja lainsäädäntöryhmältä edellytetyt tuotokset ennallistamissuunnitelman lausuntokierrokselle

Iris Mäntylä esitteli ennallistamissuunnitelman projekti- ja ohjausryhmän kevään aikataulua. Todettiin, että ennallistamissuunnitelman lähestyvän lausuntokierroksen takia lainsäädäntöryhmän tulee tuottaa nopeassa aikataulussa heikentämättömyysvelvoitetta koskeva luonnos kirjauksesta ennallistamissuunnitelmaa koskevaan valtioneuvoston päätökseen. Lisäksi lainsäädäntöryhmän tulee tuottaa tekstiluonnokset EU-lomakepohjiin.

3. Keskustelu 24.2 työryhmän kokouksessa esitellystä raakaluonnoksesta heikentämättömyysvelvoitteen lainsäädännöllisestä toimeenpanosta

Leila Suvantola esitteli ympäristöministeriön laatimaa luonnostekstiä kirjaukseksi ennallistamissuunnitelmaa koskevaan valtioneuvoston päätökseen. Luonnoksen sisältö perustui edellisessä työryhmän kokouksessa 24.02.2026 esitelyihin alustaviin ajatuksiin heikentämättömyysvelvoitteen lainsäädännöllisestä toimeenpanosta.

Keskustelu

Keskusteltiin kirjausluonnoksen sisällöstä ja tekstiluonnoksen työstämisestä lainsäädäntöryhmässä. Todettiin, että esitelyyn tekstiluonnokseen sisältyy useita periaatteellisia kysymyksiä, joita tulee ehtiä käsittelemään kussakin ministeriössä ennen tekstiluonnoksen eteenpäin viemistä. Tällaisiksi periaatteellisiksi kysymyksiksi tunnistettiin esimerkiksi heikentämättömyysvelvoitteen huomioiminen metsälaissa sekä ekologisen kompensaation järjestelmän hyödyntäminen osana asetuksen mukaisen joustavan soveltamisen toimeenpanoa.

Keskusteltiin mahdollisuudesta sisällyttää pienialaisia luontotyypppejä luonnonsuojelulain ja vesilain luontotyyppisuojauspiiriin. Vesilain osalta tuotiin esiin tarve arvioida, miten pienialaisten luontotyyppien suojelu vaikuttaisi mm. pinta-alallisesti vesilain soveltamisalaan.

Lisäksi keskusteltiin ekologisen kompensaation mahdollisesta soveltamisalasta sekä sen liittämistä osaksi lupamenettelyjen poikkeusmenettelyitä. Todettiin, että jos ekologisesta kompensaatiosta tulisi heikentämättömyysvelvoitteen soveltamisen myötä velvoittavampi, sen soveltamisala rajattaisiin pääasiassa lupamenettelyjen kautta suurempiin hankkeisiin, erityisesti sellaisiin, joihin tiedetään liittyvän merkittäviä ympäristövaikutuksia (esim. kaivoshankkeet).

4. Ruotsin ennallistamissuunnitelman luonnoksessa esitetty malli heikentämättömyysvelvoitteen toimeenpanosta

Iris Mäntylä esitteli Naturvårdsverketin laatimassa Ruotsin ennallistamissuunnitelman luonnoksessa esitettyä mallia heikentämättömyysvelvoitteen toimeenpanosta. Todettiin, että luonnoksessa velvoitteen toimeenpano nähdään laajana politiikkakokonaisuutena, jossa yhdistyvät lainsäädäntömuutokset ja muut ohjaukset. Lisäksi todettiin, että luonnoksessa ehdotetaan, ettei Ruotsissa otettaisi käyttöön asetuksen 4.13 artiklan mahdollistamaa joustavaa soveltamista.

Keskustelu:

Keskustelussa tarkasteltiin Naturvårdsverketin esittämää mallia heikentämättömyysvelvoitteesta ja sen joustavasta soveltamisesta.

Todettiin, että Naturvårdsverketin esitys heikentämättömyysvelvoitteen toimeenpanosta on asetuksen tavoitteiden näkökulmasta kunnianhimoinen, koska siinä ei esitetä otettavaksi käyttöön joustavan soveltamisen mahdollistamia poikkeuksia heikentämisestä. Yhtenä perusteluna 4.13 artiklan mukaisen mahdollisuuden käyttämättä jättämiselle on esitetty, että joustava soveltaminen voisi vaarantaa asetuksen tavoitteiden saavuttamisen.

Keskustelussa tuotiin esiin myös muita Naturvårdsverketin esittämiä perusteluja ekologisen kompensaation poisjättämiselle. Näitä ovat muun muassa hallinnollisen monimutkaisuuden lisääntyminen sekä se, ettei kompensaatioon liittyvää seurantajärjestelmää välttämättä pystyittäisi rakentamaan asetuksen määräaikoihin mennessä. Todettiin, että vastaavia huolia on myös Suomessa ekologisen kompensaation laajempaa tai velvoittavampaa käyttöönottoa koskien. Toisaalta todettiin, että Suomessa ekologiseen kompensaatioon liittyvä lainsäädäntö ja käytännöt ovat merkittävästi pidemmällä kuin Ruotsissa, mikä vaikeuttaa maiden välistä suoraa vertailua. Suomessa voidaan katsoa olevan Ruotsia paremmat valmiudet ekologisen kompensaation käyttöönottoon. Katsottiin, että lainsäädäntöryhmä voi hallituksen esityksen valmistelun yhteydessä arvioida eräänä vaihtoehtona myös joustavan soveltamisen mahdollisuuden käyttämättä jättämistä ja sen vaikutuksia.

Todettiin, että Naturvårdsverketin esitys heikentämättömyysvelvoitteeseen liittyvistä lakimuutoksista keskittyy pääosin luvanvaraisiin prosesseihin. Sovittiin, että työryhmä tarkistaa, onko esityksessä otettu kantaa myös ilmoitusmenettelyihin perustuviin toimiin tai muihin vastaaviin menettelyihin. Lisäksi todettiin, että jos heikentämättömyysvelvoitteen soveltamisala rajataan koskemaan vain luvanvaraisia hankkeita ja prosesseja, joustavaan soveltamiseen liittyvän seuranta- ja valvontajärjestelmän rakentaminen olisi todennäköisesti helpompaa.

Keskustelussa esitettiin myös näkökulma, että lainsäädäntö voisi luoda puitteet heikentämättömyysvelvoitteen toimeenpanolle, jota voitaisiin täydentää vapaaehtoisin keinoin erityisesti niiden luontotyyppien osalta, jotka eivät ole hyvässä tilassa.

5. Vesi- ja meriluontotyypeihin liittyvät lainsäädännölliset tarpeet

Erja Werdi esitteli vesien- ja merenhoidon suunnittelujärjestelmää ja siihen liittyvää lainsäädäntöä sekä ympäristöministeriön analyysia siitä, edellyttääkö vesien- ja merenhoitoa koskeva sääntely muutoksia heikentämättömyysvelvoitteeseen liittyen.

Todettiin, että vesipuitedirektiivin mukaisissa makean veden pintavesi- ja rannikkovesimuodostumissa esiintyvät direktiiviluontotyypit ovat suojattuja heikentämiseltä vesipuitedirektiivin heikentämiskiellon sekä sitä kansallisesti toimeenpanevan vesien- ja merenhoidosta annetun lain heikentämättömyysvaatimuksen perusteella. Lisäksi todettiin, että rannikkovesimuodostumien ulkopuoliset meriluontotyypit turvataan merenhoidon suunnittelujärjestelmän kautta riittävällä tavalla.

Keskustelu

Todettiin, että ympäristöministeriön esitys ja analyysi vesien ja merenhoidon lainsäädännöllisistä tarpeista vaikuttaa hyvältä. Sovittiin, että esitystä tarkastellaan ennen seuraavaa työryhmäkokousta maa- ja metsätalousministeriössä, joka vastaa yhdessä ympäristöministeriön kanssa vesien ja merenhoitoon liittyvistä kysymyksistä.

6. Terveiset puolustusministeriön kanssa käydystä kokouksesta 7 artiklan poikkeukseen liittyen

Leila Suvantola kertoi ympäristöministeriön ja puolustusministeriön välisestä tapaamisesta, jossa keskusteltiin ennallistamisasetuksen 7 artiklan 2 kohtaan liittyvästä poikkeuksesta ja siihen liittyvistä säästötarpeista. Todettiin, että Puolustusministeriön mukaan on tarpeen säätää poikkeusmahdollisuudesta asetuksen tarkoittamille maanpuolustuksen hankkeille tai suunnitelmille. Lisäksi todettiin, että PLM tekee ehdotuksen valtioneuvoston päätökseen tulevasta kirjauksesta poikkeusta koskien. Myöhemmin PLM tekee pykäläehdotuksen tarkempaa säännöstä koskien. PLM tulee esittelemään asiaa lainsäädäntöryhmään torstaina 26.3

Keskustelu

Todettiin, että puolustusministeriön esitys ei ehdi projektiryhmälle vietävään esitykseen 19.3. Sovittiin, että puolustusministeriön esitys lähetään lainsäädäntöryhmälle heti, kun se saadaan.

7. Muut asiat

Ei muita asioita.

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään torstaina 26.03.2026 klo 13.00-15.00.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:00.